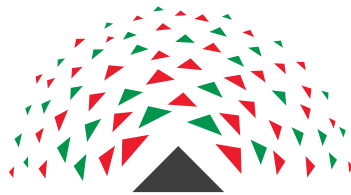

Magyarország-kép az orosz és ukrán médiában, 2016-ban

Tölgyesi Beatrix

E-2017/1.

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Szerkesztés és tördelés:

Tevelyné Kulcsár Andrea

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

Fax: + 36 1 279-5701

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

© Tölgyesi Beatrix, 2017
© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2017
ISSN 2416-0148

Az elemzés azt térképezi fel és értékeli, hogyan írnak a különböző orosz és ukrán médiumok Magyarországról, tárgyilagosan találják-e a hazánkkal kapcsolatos híreket, valamint megfigyelhető-e dezinformáció, illetve információs hadviselési tevékenység a részükről. A vizsgálat hat hónapra – a 2016. április 15. és október 15. közötti időszakra – és négy orosz (RIA Novosztyi, Regnum, SputnikNews, RuBaltic) és egy ukrán (Unian) hírportálra terjedt ki. Az adott időszakban meglehetősen sok hír jelent meg a világsajtóban Magyarországgal kapcsolatosan (főleg a menekültválság és a kvótanépszavazás miatt), így megfelelő mennyiségű releváns híranyag állt rendelkezésre. A négy orosz médium egy kivételével állami tulajdonú, így a hírekből kiindulva következtetések vonhatók le a Kreml információs politikájára vonatkozóan. A vizsgálat eredménye alapján kijelenthető, hogy az orosz médiumok gyakran negatív színben tüntetik fel Magyarországot, hogy az így kapott képet az orosz külpolitika valamelyik célpontja (Európai Unió, Ukrajna) ellen használják fel. Az is megállapítható, hogy a különböző orosz médiumok a célközönségüknek, illetve a célközönség körében elérendő stratégiai céljaiknak megfelelően üzennek Magyarországgal kapcsolatban, és a negatív üzeneteket különböző eszmei keretben találják. A kiválasztott ukrán hírügynökség (Unian) vonatkozó híryanagának vizsgálata megmutatta, hogy a régió egy másik jelentős (és hazánkkal szomszédos) országának sajtójára nem jellemző ez a fajta manipulációs törekvés.

A VIZSGÁLT MÉDIUMOK

A médiumok kiválasztásánál a fő szempontom az volt, hogy különböző profillal rendelkező, eltérő célközönségnek szóló híroldalakat hasonlítsak össze.

A [RIA Novosztyi](#) az 1941-ben alapított Szovinformbüro utódja, amely 2013-ig Oroszország nemzetközi hírügynöksége volt. Akkor ugyanis Vlagyimir [Putyin elrendelte a felszámolását](#), s szerepét az újonnan létrehozott *Rosszija Szegodnya* vette át. A RIA azóta az egyik vezető orosz nyelvű belföldi hírügynökség, a Hírközlési és Tömegtájékoztatási Minisztérium felügyelete alatt működik. Jelenleg a *MIA Rosszija Szegodnya* médiacsoport tagja (*brandje*). Mint kizárólag belföldi témákkal foglalkozó, orosz nyelvű médiumnak, a célközönségét elsősorban az orosz ajkú, Oroszországban élő orosz állampolgárok alkotják. (Előfizetői között szerepelnek természetesen a főbb kormányzati szervek, a parlament, az önkormányzatok és a diplomáciai missziók is.) A RIA Novosztyi hírportálja a nagy nyilvánosságnak szóló hivatalos orosz álláspontot tükrözi, kevés kommentárral. A híryanagáiban szimpatizál Magyarországgal.

A *Sputnik* médiaplatform, amelyet 2014-ben alapítottak, szintén az említett, államilag ellenőrzött *Rosszija Szegodnya* hírügynökséghez tartozik, és a RIA mellett az *Oroszország Hangját* (*Voice of Russia/Golosz Rosszii*) is felváltotta mint új, [államilag irányított nemzetközi hírszolgáltató](#). Különböző nyelvű hírportálokat, online alkalmazást és rádióadókat foglal magába. Fő fókusza a nemzetközi politika és

gazdaság, célközönsége pedig a külföld (nem orosz ajkúak). A hírportálnak jelenleg [32 különböző nyelvű változata van](#): angol, német, francia, spanyol, portugál, olasz, arab, perzsa, török, kínai, japán, koreai, vietnami, cseh, észt, fehérorosz, lengyel, lett, moldáv, szerb, abház, azeri, dari, grúz, kazah, kurd, kirgiz, oszét, örmény, üzbec, pastu, tádzsik. Számos külföldi irodával rendelkezik, mivel létrehozásakor, illetve a RIA-ról való leválasztásakor a fő elképzelés az volt, hogy a világ különböző részein élő embereknek nem lehet csupán Moszkvából releváns, őket érdeklő információkkal szolgálni. Ezért a *Sputnik* elsősorban a célországokkal kapcsolatos, illetve [a helyi olvasókat érintő hírekre](#) koncentrál. A *Sputnik Internationalt*, a *Sputnik honlapját a legtöbben* Németországból, Törökországból, Franciaországból és az Egyesült Államokból látogatják. Szlogenjével („*Telling the Untold*”) azt akarja sugallni, hogy más perspektívát kínál, mint a hagyományos nyugati médiumok: az általuk „elhallgatott” történeteket kívánja bemutatni. Megfigyelésem szerint (elsősorban a hírek utáni olvasói kommentek alapján) a *Sputnik* angol nyelvű oldalát elsősorban a saját országuk politikai vezetésével elégedetlen, alternatív (szélsőjobb vagy szélsőbal) politikai nézeteket valló nyugatiak olvassák. A portál hangütése ennek megfelelően más, mint a RIA-é: olyan nyugati értékek eszmei talaján áll, mint a demokrácia, az emberi jogok stb., és e normákat fordítja a Nyugat ellen: arra akarja felhívni a figyelmet, hogy maga a Nyugat nem tartja be a saját elveit. A *Sputnikot* többször vádolták azzal, hogy elfogult, nem tárgyilagos, [dezinformációt](#) és [orosz propagandát](#) terjeszt. A lett kormány 2016 márciusában [bezáratta a Sputnik lett nyelvű változatát](#), mivel – indoklása szerint – az nem megbízható médium, hanem propagandaeszköz.

A *Regnum* egy 2002-ben alapított, elvileg az orosz kormánytól független országos hírügynökség, amely elsősorban Oroszország és az úgynevezett „közel-külföld” vagyis az egykori Szovjetunió utódállamai, illetve kisebb részben a volt szatellit országok híreivel foglalkozik. Ebből kifolyólag célközönségét is főleg a volt szovjet tagköztársaságokban élő orosz diaszpóra, valamint a közel-külföld iránt érdeklődő oroszországi lakosok alkotják. (Egy 2006-os Gallup-felmérés szerint [a portál olvasói](#) között többségben vannak a középkorú, magasan képzett, vezető beosztású férfiak. Ezt azonban fenntartással kezelném, mivel a felmérés eredeti forrását nem találtam meg.)

Kevés biztos információ található a hírügynökséggel kapcsolatban, inkább csak híresztelések, találgatások olvashatók. Állítólag a portál az antifasizmus eszmei talaján áll, és fő célja az általa fasisztának tartott országok politikájának a kritikája. (Kezdetben kimondva-kimondatlanul a balti államok – főleg Észtország – voltak a [célkeresztjében](#).) A *Regnummal* kapcsolatban is megjelentek olyan vádak, hogy részt vesz az információs hadviselésben. 2005-ös évkönyvében az észt titkosszolgálat azt állította róla, hogy az orosz állami propaganda eszköze, és „nem is valódi hírügynökség, hanem az orosz titkosszolgálatok által irányított struktúra, amelynek segítségével Oroszország a közel-külföld országainak [belpolitikai helyzetét igyekszik befolyásolni](#)”. Egy észt cikk szerint a nyugati hírügynökségek a *Regnumtól nem vesznek át cikket*, hanem csak az olyan neves, hagyományos hírügynökségektől, mint az *Interfax*, *ITAR-TASZSZ*, *RIA* stb. A főszerkesztőt, Modeszt Kolerovot

mindhárom balti államból és Grúziából is [kitiltották](#) már. A [lett belügyminisztérium](#) a kitiltást azzal indokolta, hogy Kolerov a lett nemzetbiztonság, többek között az ország területi integritása és gazdasági biztonsága ellenében fejtett ki tevékenységet.

A baltiak mellett a tatárok és a türkmének is hangoztattak már hasonló vádakát: a *Regnum* [elferdíti a tényeket, pánikot kelt, provokál, tatárelles.](#) Az átláthatóság hiányát tovább növeli, hogy 2012-ben egy ciprusi cég, amelynek nevét és tulajdonosát nem fedték fel, [részesedést szerzett a cégben.](#) (Erről magán a *Regnum* honlapján számoltak be.)

A [RuBaltic](#) 2013-ban alapított, a balti régió eseményeivel foglalkozó elemző portál. [Létrehozása](#) a kalinyingrádi Immanuel Kant Balti Szövetségi Egyetemhez kapcsolódik.

Eredetileg az ukrán médiumok közül az állami tulajdonú *Ukrinform* hírügynökség anyagait szerettem volna áttekinteni, azonban annak archív cikkei hat hónapnál rövidebb ideig hozzáférhetőek. Így az [Unian](#)ra esett a választásom, amely egy 1993-ban alapított, független, privát tulajdonú (Ihor Kolomojszkij oligarcha tulajdonában lévő) hírügynökség, a legnagyobb ukrán médiacsoport, az *1+1 Media Group* tagja, az egyik legjelentősebb ukrán híroldal. (A csoportnak van egy angol nyelvű, nemzetközi közönségnek szánt tévéadója, a Ukraine Today, illetve egy, az ukrán diszpórának szóló televízióadója, az 1+1 International.)

EREDMÉNYEK

A vizsgálatba bevont egyetlen ukrán médiumról, az *Unian*ról kijelenthető, hogy a Magyarországgal kapcsolatos cikkei tárgyilagosak, valótlan információkat, csúsztatásokat, illetve elfogult, Magyarországot rossz színben feltüntető megjegyzéseket nem tartalmaznak, azaz nincs nyoma bennük az információs hadviseléshez kapcsolódó tevékenységnek. Ennek elsősorban az orosz médiumokkal való szembeállításban van jelentősége.

Az orosz médiumok közül elsőként a *RuBaltic*ot ismertetem, amelynek archívumában viszonylag kevés Magyarországgal kapcsolatos cikk található az adott időszakból. Ennek oka nyilvánvalóan maga a hírportál profilja: a balti államokkal foglalkozó orgánumnként hazánk kívül esik a fő érdeklődési körén. Áprilistól októberig csupán egyetlen, valótlanúságot tartalmazó hírt jelentetett meg, abban azonban olyan [súlyos tárgyi tévedések/ferdítések](#) szerepeltek (Magyarország eltávolodott a világi állam elvétől, betiltotta az abortuszt, kiterjesztette Budapest joghatóságát az ország határain túlra, minden olyan területre, ahol magyarok élnek), hogy kérdéses, egyáltalán dezinformációs kísérletnek kell-e tekinteni a cikket. Ugyanis mivel a vizsgált hat hónap alatt más, hasonló irányultságú cikk nem jelent meg a portálon, azt nem lehet egy Magyarország ellen irányuló, átgondolt információs kampány részének tekinteni. Az írás egyébként is elsősorban Lengyelországgal foglalkozik – amely a balti régióhoz tartozó államként a honlap profiljába illik –, a magyar vonatkozású

rész csak egy kis kitérő, így valószínűleg nem érdemes különösebb jelentőséget tulajdonítani neki. (Mindenesetre figyelemre méltó, hogy a cikk szerint a „hivatásos oroszofóbia az Egyesült Államokban és az EU-ban 2014-ben és 2015-ben attól tartottak, hogy Magyarország megvétőzza az Oroszország elleni szankciók meghosszabbítását, és elismeri a Krím feletti orosz fennhatóságot, cserébe azért, hogy Kárpátalját Magyarországhoz csatolják”. Valójában éppen az orosz propaganda terjesztette ezeket a híreket.)

1. táblázat

A vizsgált cikkek tárgyilagossága/elfogultsága a különböző médiumokban

Média megnevezése	Magyarországról szóló cikkek	Ebből tárgyilagós	Ebből elfogult	Az elfogult cikkek rövid ismertetése
<i>RIA Novosztji</i>	144	136	8	Brüsszel- és NATO-ellenes retorika, Magyarország „különutas politikáját” dicsérve; csúsztatás a szankciók meghosszabbításával kapcsolatban
<i>Regnum</i>	69	54	15	revizionistaként, irredentaként szerepelteti hazánkat; 1848-at negatív színben tünteti föl; történelemhamisítással vádolja Magyarországot; csúsztatás a szankciók elleni fellépéssel kapcsolatban; gyűlöletkeltő hangnem
<i>SputnikNews</i>	68	59	9	EU- és Magyarország-ellenes retorika; elfogult tálalás (pl. címadásban); egyoldalú a megkérdőjelezett szakértők kiválasztása
<i>RuBaltic</i>	16	15	1	álhír a magyar kormánnyal kapcsolatban
<i>Unian</i>	27	27	0	

A vizsgált médiumok közül a *RIA Novosztji* a leginkább *mainstream*, és ennek megfelelően a legtárgyilagósabb és legkiegyensúlyozottabb. A portálnak a Magyarországgal kapcsolatos cikkeiben a hivatalos orosz álláspontot fedezhetjük fel: a migrációs válsággal, az EU és Magyarország viszonyával kapcsolatos írásokból az érezhető, hogy inkább Magyarországgal szimpatizálnak, de ez a rokonszenv nem olyan mértékű, hogy az objektivitás komolyan megkérdőjelezhető lenne. A vizsgált médiumok Magyarországgal foglalkozó cikkeit tekintve magasan kiemelkedik a *RIA Novosztji* oldalain megjelentek száma (144), ami nyilvánvalóan azzal magyarázható, hogy esetében a legnagyobb orosz hírügynökségről van szó. A többi sajtóorgánium által is közölt – a migrációs válsággal és a kvótanépszavazással kapcsolatos – híreken kívül viszonylag sok egyéb (pl. gazdasági és diplomáciai vonatkozású) cikket is megjelentetett. A *RIA* által közölt egyetlen megkérdőjelezhető

hitelesséü információ az Oroszország elleni szankciók meghosszabbításával volt kapcsolatos: négy, májusban és júniusban megjelent cikk azt állította, hogy a 2016. július 31-én lejáró szankciók meghosszabbítása ellen öt európai uniós állam, köztük Magyarország is fel fog lépni, holott magyar részről semmi ilyen ígélet nem hangzott el. A RIA a [Reutersre hivatkozott](#) forrásként, amely viszont csak annyit írt, hogy Oroszország Olaszországnál, Görögországnál, Magyarországnál, Ciprusnál, Szlovéniánál, Szlovákiánál és Bulgáriánál lobbizik annak érdekében, hogy ne egyezzenek bele a szankciók meghosszabbításába.

Érdekes párhuzamot vonni a RIA és az azonos médiacsoportoz tartozó, a nemzetközi hírek terén a RIA utódjának számító SputnikNews között. Az utóbbi írásaiban nyoma sincs a Magyarországgal szimpatizáló hangvételnek, sőt inkább ellenséges a hangnem. A hírportál többségében tárgyilagos, tényszerű cikkeket közöl, azonban többször előfordul, hogy csak az egyik oldalról kérdeznek meg szakértőket – például olyan európai baloldali politikusokat, akik élesen elítélik Magyarországnak a migrációs válsággal kapcsolatos minden intézkedését. (Bár igaz, hogy néhány esetben egy-egy magyar kormányzati tisztviselőt kérdeztek, így azok a cikkek viszont kizárólag a magyar kormány álláspontját tükrözték.) Egy-két olyan írás is megtalálható a RIA archívumában, amelynek a hangvétele korántsem nevezhető tárgyilagossnak. Ezek például olyan [hatásvadász címet](#) viselnek, mint „Hungary's Refugee Referendum Exposes People's Xenophobic 'Intoxication'”, vagy a következőképpen [vezetnek be egy cikket](#): „The influx of millions of refugees and migrants into Europe has created a frightening wave of right-wing xenophobia across the continent. European leaders are not immune to this troubling sentiment.”

A RIA-val való, elsőre meglepő kontraszt oka az, hogy a Sputniknak más a célközönsége (Oroszország helyett a külföld – az angol nyelvű változat esetében Nyugat-Európa és Amerika), és nyugatias médiumként szeretné prezentálni magát, amely ugyanazokat az értékeket vallja, mint a nyugati média és társadalom, és éppen ezeknek az értékeknek a talaján állva mutat rá a Nyugat fonáságaira, képmutatására, a Nyugat által Oroszországgal szemben alkalmazott kettős mércére. A magyar kormány politikáját bíráló és a hazánk és az EU konfliktusával foglalkozó cikkeknél is az lehet a céljuk, hogy rajtuk keresztül rámutassanak:

- az Európai Unióban sem minden tagállam tartja tiszteletben az emberi jogokat;
- az EU-n belül komoly nézetkülönbségek vannak, ami azt mutatja, hogy az Unió hanyatlik és szétesőben van.

Ezzel kapcsolatban felmerül még a kérdés, hogy kik is írják a Magyarországgal kapcsolatos híreket. Ugyanis a Sputnik Internationalon, mint a legtöbb orosz hírportálon, nem tüntetnek fel szerzőt. Könnyen elképzelhető, hogy nem oroszok, hanem – nyelvi okokból – nyugat-európai származású újságírók, de ők is minden bizonnyal a Sputnik orosz vezetőségétől kapott utasítások alapján működnek. Ami különösen meglepő, és el kellene gondolkoztatnia a szerkesztőket, hogy a – jelek szerint nyugat-európai – olvasóktól származó kommentek túlnyomó többsége egyértelműen a magyar kormány védelemére kel a cikkek ellenében. Az egyik

hozzászóló egyenesen [értetlenségét fejezte ki](#), hogy bár az Orbán-kormány „Oroszország egyetlen szövetségese az EU-ban, a *Sputnik* mégis hevesen támadja annak politikáját”.

A *Regnum* cikkeire összességében a manipulatív tartalmak viszonylag nagy száma jellemző. Álhír mindössze egyetlen volt a vizsgált időszakban: [egy április végi cikk](#) azt írta, hogy „megjelentek olyan információk, amelyek szerint Magyarország megszakíthatja az Ukrajnába irányuló fordított irányú gázszállítást”. Sehol másutt nem sikerült hasonló információra akadnom, így – mivel a cikk nem jelölt meg forrást – az állítása dezinformációnak tekinthető, amelynek célja a pánikkeltés. A *Regnum*-nak, akárcsak a *RIA*-nak, több cikkében is szerepel a szankciók meghosszabbításával kapcsolatos magyar vétó, tehát ugyanaz a csúsztatás jelenik meg itt is.

A *Sputnik*hoz hasonlóan a *Regnum* cikkei is sok esetben rendkívül kritikusak Magyarországgal szemben, de míg az előbbi az Orbán-kormányt a migrációs válsággal kapcsolatos politikáját kritizálja, addig az utóbbi revizionista hatalomként próbálja meg feltüntetni Magyarországot, azt sugallva, hogy az csak a kedvező alkalomra les, hogy mikor csaphat le az egykor elcsatolt magyar lakta területekre. Három cikk ír arról, hogy Magyarország szeretné rátenni a kezét Kárpátaljára – mindent olyan összefüggésben tálalva, miszerint Ukrajna napjai meg vannak számlálva, mert a szomszédjai már mind fenik a fogukat a felosztására. Egy [másik cikk](#) egy gondolat kísérletet tartalmaz: mi történne, ha felülvizsgálnák a második világháborús békeszerződéseket, és például Magyarország visszakapná a Kárpátalját és Csehország egy részét. Csehország említéséből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy térségünk népeit igyekeznek egymás ellen uszítani. Egy cikkben pedig a magyar külügyminiszter moldovai látogatásával kapcsolatban az szerepel, hogy Magyarország minden lehetőséget kihasznál arra, hogy Románia szemére hányja: nem biztosít autonómiát a magyar kisebbségnek – pedig Szijjártó Péter valójában csak a gagauz autonómiát méltatta.

Meglepő módon, a *Regnum* oldalain történelmi vonatkozású cikkek is megjelentek az adott időszakban, amelyek semmilyen aktuális eseményhez sem köthetők. Egy augusztus végén írt cikk az [1848-as magyar szabadságharcról](#) szól, amelyben a „nemzetiségek elnyomtatása”, illetve a Batthyány-kormányt a „bánati szerbek elleni pogromkísérlete” is szerepel. A mód, ahogyan a szerző ezekről írt, eléggé egyoldalúnak tűnik. A fő kérdés, hogy miért pont ekkor, és miért pont erről kellett írni a hírportálon. A lehetséges válasz megint csak az, hogy a szerkesztők feladata, hogy gyűlöletet gerjesszenek régióink lakosai között. Ugyanez a kérdés merül fel annál a [Lengyelországgal kapcsolatos elemzésnél](#) is, amely egy ukrán történészt idézve azt emlegette föl, hogy 1938-ban Magyarország és Lengyelország Csehszlovákia felosztását tervezte. Szerepel az archívumban egy olyan írás is, amely a spanyol *El Confidential* egyik újságcikkének az átvétele, és Ukrajna, valamint Lengyelország mellett Magyarországot is [történelemhamisítással vádolta](#), a holokauszt-emlékmű ügyét hozva fel. Ezzel a cél valószínűleg az volt, hogy Ukrajnával együtt két uniós országot is negatív színben tüntessen fel, s így mutasson rá, hogy az EU háza táján sem mindenki felel meg a deklarált elveknek.

ÉRTÉKELÉS

Az orosz állami irányítás alatt álló média egységes, összehangolt stratégia alapján működik, ez alapján a különböző célközönséggel rendelkező médiumok eltérő üzenetet közvetítenek. Ennek megfelelően találják a Magyarországgal kapcsolatos híreket is: aszerint, hogy hogyan illik bele az ország az adott médiumra kiosztott stratégiába.

A belföldi közönségnek szánt *RIA* fő profilja a hivatalos orosz álláspont közvetítése és az enyhe EU-ellenesség, ennek megfelelően Magyarországot kedvező megvilágításba helyezi az EU–magyar vitákban.

A *Sputnik* célközönsége a nyugat-európai és észak-amerikai lakosság, fő feladata pedig a Nyugat elleni támadás, a Nyugat saját normái számonkérésével. Úgy mutatja be az Európai Uniót és az Amerikai Egyesült Államokat, mint képmutató, a saját maguk által felállított mércének meg nem felelő, illetve hanyatló térségeket. Ebben az összefüggésben Magyarország „nem EU-konform” viselkedését említi példaként az előbbire, míg az EU és hazánk közötti konfliktust mutatja be az egyik jeleként annak, hogy az Unió a szétesés szélén áll.

A vizsgált médiumok közül a *Regnum* a legmanipulatívabb. Célterülete a „közel-külföld”, azaz főleg a volt szovjet utódállamok (célközönségében valószínűleg kiemelt szerepe van az orosz diaszpórának), emiatt Magyarországot revizionista szándékokkal rendelkező, ezért destabilizáló tényezőként igyekszik bemutatni, hogy ezzel bizonytalanságot és félelmet keltsen. Mivel a *Regnum* egyik fő feladata az Ukrajnával szembeni propaganda, több cikk is foglalkozik Kárpátalja lehetséges magyar annexiójával, és ezzel olyan instabil államnak mutatja be Ukrajnát, amelynek napjai meg vannak számlálva. A Magyarországgal kapcsolatos hírek tehát gyakran eszközként szolgálnak Moszkva számára a geopolitikai céljai megvalósításában.

Összefoglalásként elmondhatjuk:¹

- Az oroszországi orosz közönség számára hazánk az EU-/NATO-ellenes propaganda részét képezi. A magyar vonatkozású manipuláció ugyanakkor csekélyebb mértékű – az elfogult cikkek aránya 7-8 százalék –, így az még nem nevezhető ellenünk irányuló információs támadásnak. Magyarország kevésbé szerepel prioritásként az orosz külpolitikában, mint például Lengyelország vagy Románia.
- A nyugati közvéleménynek szánt híryanagyokban a nyugati politikai, kulturális értékrend elleni támadásra használnak minket. E téren az ellenünk szóló, erősen elfogult cikkek aránya 15 százalék, ami már információs támadásnak értékelhető.
- Régióink népei számára igen gyakran gyűlöletkeltésként, a bizonytalanság gerjesztése céljából vesznek elő magyar témákat: a rólunk is szóló cikkek több mint

¹ Az összefoglalás megírásában nyújtott segítségéért köszönetemet fejezem ki Barabás T. Jánosnak, a KKI vezető kutatójának.

20 százaléka elfogult. Ezen a területen már veszélyes információs támadásról beszélhetünk.

- Az ukrán *mainstream* média Magyarország-képe azt tükrözi, hogy Ukrajna baráti kapcsolatokra törekszik, kerüli a konfliktust, rokonszenvez velünk.
- Véleményünk szerint a magyar fél a fent leírtakra megfelelően árnyaltan, az adott célközönséget figyelembe véve reagálhat. A hazánkat érő információs támadások kevés, közhelynek számító témára összpontosulnak, tipizálhatóak, tehát előre láthatóak, vagyis tervezhető az ellenük való védekezés. Régiókban vannak az információs hadviselés terén nálunk jóval nagyobb támadásnak kitett államok és közvélemények is, ezért közös érdek, hogy regionális szövetségben lépjünk fel a jelenség ellen.